

Porozumienie Green City Accord

Czyste i zdrowe miasta dla Europy

My, burmistrzowie i przewodniczący samorządów lokalnych będący sygnatariuszami porozumienia Green City Accord, podzielamy wizję miejskiej przyszłości, w której do 2030 r. zapewnimy naszym obywatelom możliwość oddychania czystym powietrzem, korzystania z czystej wody, cieszenia się dostępem do parków i przestrzeni zielonych oraz mniejszy hałas w środowisku. Nasza wizja zakłada również urzeczywistnienie gospodarki o obiegu zamkniętym, w której odpady staną się zasobem, a recykling – normą.

Chcemy, aby nasi mieszkańcy postrzegali swoje miasta jako atrakcyjne miejsca do życia, pracy i inwestycji. Miejsca, które wspierają ich zdrowie i dobre samopoczucie. Aby zrealizować tę wizję, skorzystamy z wszelkich uprawnień, jakie mamy do dyspozycji i zobowiązemy się, podpisując niniejsze porozumienie, do stawienia czoła najpilniejszym wyzwaniom związanym z ochroną środowiska, z jakimi mierzą się miasta, a także do promowania sprawiedliwej transformacji ekologicznej, która uczyni nasze miasta bardziej zrównoważonymi i odpornymi. Nasze miasta będą inspiracją dla innych na całym świecie.

My, burmistrzowie, prezydenci miast i przewodniczący samorządów lokalnych, uznajemy, co następuje:

Nasze miasta są kluczem do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Obecnie, obszary miejskie zamieszkuje ponad 70% ludności Unii Europejskiej. Na przestrzeni dziejów miasta znajdowały się w centrum rozwoju ludzkości, służąc obywatelom, którzy zasługują na dobrobyt w czystym i zdrowym otoczeniu.

Chociaż nasze wspólne starania przyczyniły się do poprawy stanu środowiska naturalnego i podniesienia standardów w całej Unii Europejskiej, wiele problemów istnieje nadal. Zanieczyszczenie powietrza w dalszym ciągu pozostaje główną środowiskową przyczyną przedwczesnych zgonów i chorób. Dobry stan wód nie został osiągnięty, a sytuacja zbiorników wodnych w Europie jest nadal trudna. Różnorodność biologiczna i ekosystemy nadal ulegają zniszczeniu. Hałas w środowisku stanowi narastający problem, a niewydajne praktyki gospodarowania odpadami prowadzą do marnotrawienia znacznych ilości cennych zasobów, utrudniając przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Czyste i zdrowe środowisko poprawia naszą jakość życia i ma duże znaczenie w zapewnieniu nam dobrostanu fizycznego i psychicznego. Pandemia COVID-19 uwydatniła znaczenie zabezpieczenia środowiska z myślą o zwiększeniu naszej odporności. Podczas gdy niska jakość powietrza zagraża naszemu zdrowiu i czyni nas bardziej podatnymi na zagrożenia zdrowotne, dostęp do parków, lasów i innych przestrzeni zielonych wpływa korzystnie na nasze ogólne samopoczucie. Ochrona i przywracanie przyrody to potężne narzędzia w walce ze zmianą klimatu.

Za sprawą Europejskiego Zielonego Ładu przyjętego w grudniu 2019 r. Unia Europejska kieruje się ku bardziej zrównoważonemu rozwojowi. Nasze miasta odgrywają ważną rolę w



realizacji Zielonego Ładu, wdrażając wyrażone w nim ambicje. Dzięki tym dodatkowym działaniom będziemy również dążyć do realizacji celów zrównoważonego rozwoju (SDG)¹.

My, burmistrzowie i przewodniczący samorządów lokalnych, zobowiązujemy się zatem do ochrony zdrowia publicznego i dobrostanu, podejmując ambitne działania na szczeblu lokalnym, realizowane w ścisłej współpracy z obywatelami, społeczeństwem obywatelskim, organami szczebla niższego niż krajowy (w tym innymi samorządami lokalnymi), organami krajowymi, instytucjami Unii, sektorem prywatnym i uczelniami wyższymi z myślą o osiągnięciu do 2030 r. następujących celów:



Znaczna poprawa **jakości powietrza** w miastach poprzez zbliżenie się do przestrzegania wytycznych WHO dotyczących jakości powietrza i jak najszybsze zaprzestanie przekraczania unijnych norm jakości powietrza.



Znaczący postęp w poprawie jakości **zbiorników wód i efektywności wykorzystania wody**.



Znaczący postęp w zachowaniu i wzmacnianiu **bioróżnorodności** w miastach, w tym poprzez zwiększenie zasięgu i jakości terenów zielonych w miastach oraz zatrzymanie utraty ekosystemów miejskich i ich odbudowa.



Działania zmierzające w kierunku **gospodarki o obiegu zamkniętym** dzięki zapewnieniu znacznej poprawy gospodarowania odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych, znacznego ograniczenia wytwarzania odpadów i ich składowania oraz ponownego wykorzystania, naprawy i recyklingu.



Znaczne zmniejszenie zanieczyszczenia **hałasem**, zbliżające nas do poziomów zalecanych przez WHO.

Zajmiemy się wszystkimi pięcioma obszarami, nadając priorytetowe znaczenie obszarom stanowiącym najważniejsze wyzwania dla naszego miasta.

W każdym z pięciu wspomnianych obszarów my, burmistrzowie i przewodniczący samorządów lokalnych, zobowiązujemy się:

- ustalić poziomy wyjściowe i wyznaczyć ambitne cele w terminie dwóch lat, wykraczając poza minimalne wymagania określone przepisami Unii Europejskiej;²

¹ Dotyczy to w szczególności następujących celów – cel 3: zapewnić każdemu, w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt; cel 6: zapewnić każdemu dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi; cel 11: uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu; cel 12: zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji; oraz cel 15: chronić, przywracać oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.

² Wyznaczenie celów wykraczających poza minimalne wymagania określone przepisami Unii Europejskiej odnosi się do wszystkich obszarów poza jakością wód, w której to dziedzinie nasze cele muszą być zgodne z wymogami określonymi unijnymi przepisami, w tym ramową dyrektywą wodną, dyrektywą w sprawie wody pitnej, dyrektywą dotyczącą wody w kąpieliskach oraz dyrektywą dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych.

- wprowadzić w sposób zintegrowany strategię oraz programy pozwalające osiągnąć wyznaczone cele do roku 2030;
- regularnie przedstawiać sprawozdania z realizacji i postępów.

W tym celu jesteśmy gotowi odegrać silną polityczną rolę przywódczą, aby zmobilizować odpowiednie wydziały gmin, zaangażować obywateli i lokalne zainteresowane strony, tworzyć odpowiedni potencjał i zapewniać umiejętności, określić priorytet zasobów, promować zrównoważone produkty i usługi poprzez praktyki w zakresie zamówień publicznych oraz egzekwować przestrzeganie niezbędnych przepisów.

W celu potwierdzenia naszego zaangażowania my, burmistrzowie i przewodniczący samorządów lokalnych, zachęcamy nasze władze lokalne, regionalne i krajowe oraz instytucje Unii do:

- podejmowania działań dotyczących źródeł zanieczyszczenia i innych przyczyn degradacji środowiska, które znajdują się poza naszymi granicami lub poza naszą kontrolą;
- mobilizowania i przydzielania odpowiednich zasobów technicznych i finansowych oraz wyznaczania odpowiednich ram polityki w celu wsparcia realizacji naszego zobowiązania;
- działania we współpracy z miastami w celu uwzględnienia miejskich wyzwań związanych z ochroną środowiska przy opracowywaniu odpowiednich strategii na wszystkich szczeblach;
- promowania lokalnych innowacji w celu przyspieszenia rozwoju i przyjęcia technologii i rozwiązań, które pomogą naszym miastom stać się bardziej ekologicznymi i zdrowszymi.

Nasze zobowiązania w każdym z pięciu obszarów przedstawiono w osobnych częściach składających się na niniejszy dokument.

Imię i nazwisko burmistrza miasta lub równoważnego przedstawiciela:

.....

Stanowisko:

Data:

Podpis:

Upoważniony przez (nazwa rady miasta/gminy lub równoważonego organu decyzyjnego):

..... w dniu (data):

Inicjatywa
Komisji Europejskiej



Nasze zaangażowanie w zapewnienie czystego powietrza

Zanieczyszczenie powietrza stanowi największe środowiskowe zagrożenie dla zdrowia w Europie, a problem ten jest najbardziej odczuwalny w miastach.

Chociaż bezpośrednio w wyniku bardziej rygorystycznej polityki ochrony jakości powietrza na różnych szczeblach zarządzania jakość powietrza uległa poprawie w ostatnich dekadach, zagęszczenie czynników zanieczyszczenia powietrza w wielu miastach i regionach nadal przekracza zarówno normy unijne, jak i poziomy zalecane przez WHO. Narażenie na wysoki poziom zanieczyszczeń powietrza, w szczególności na drobny pył zawieszony (PM_{2,5}), dwutlenek azotu (NO₂) i ozon (O₃), prowadzi rocznie do 400 000 przedwczesnych zgonów w UE. Zanieczyszczenie powietrza powoduje również zakwaszenie i przeżyźnienie, co niesie ze sobą negatywne skutki dla środowiska naturalnego i różnorodności biologicznej w Europie.

Unia Europejska opracowała strategię i przepisy służące poprawie jakości powietrza. Przykładowo w dyrektywach w sprawie jakości powietrza określono normy jakości powietrza i wymogi w zakresie monitorowania obowiązujące w całej Unii.

Poprawa jakości powietrza zależy od skutecznych działań ukierunkowanych na główne źródła zanieczyszczenia – transport, energię (w tym ciepłownictwo mieszkaniowe) oraz rolnictwo i sektor przemysłowy. Synergia polityki klimatycznej, energetycznej i transportowej wymaga również spójnych działań na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Ważną rolę w poprawie jakości powietrza odgrywają miasta podejmując działania ukierunkowane na źródła najistotniejsze w kontekście miejskim. Dzięki wzmocnieniu poziomu zaangażowania oraz podjęciu dodatkowych kroków miasta mogą w istotny sposób przyczynić się do realizacji szerszej ambicji unijnej, jaką jest zerowy poziom emisji do atmosfery, osiągając zauważalną poprawę jakości powietrza miejskiego w całej Unii Europejskiej do 2030 r. oraz możliwie szybko spełniając unijne normy jakości powietrza.

Zależy nam na przyszłości, w której nasi obywatele będą mogli oddychać czystym powietrzem, i niniejszym przedstawiamy nasze zobowiązania.

Podpisanie przez nas porozumienia Green City Accord oznacza, że zobowiązujemy się do uzyskania znacznej poprawy jakości powietrza w miastach, zbliżającej nas do przestrzegania wytycznych WHO dotyczących jakości powietrza przed upływem 2030 r., i jednocześnie jak najszybszego zaprzestania przekraczania unijnych norm jakości powietrza.

Zobowiązujemy się:

- podejmować działania, realizować politykę i egzekwować przepisy służące osiągnięciu ambitnego ograniczenia czynników zanieczyszczających powietrze ze źródeł będących pod naszą kontrolą;
- uwzględniać wpływ jakości powietrza i związane z tym korzyści przy opracowywaniu pozostałych istotnych strategii i planów, w szczególności planów działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP) opracowywanych w ramach Porozumienia Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii – szczególnie w zakresie działań na rzecz łagodzenia skutków związanych z energią lub transportem, planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP), wdrażania energii ze źródeł odnawialnych oraz procesów planowania przestrzennego.

Rozważmy następujące działania i środki:

- tworzenie stref bezemisyjnych lub niskoemisyjnych, wprowadzanie ograniczeń dla pojazdów lub zachęt finansowych (takich jak opłaty drogowe lub parkingowe) oraz wspieranie transportu rowerowego i korzystania z pojazdów elektrycznych;
- zwiększanie atrakcyjności, dostępności i czystości transportu publicznego;
- rozwiązywanie problemu zanieczyszczenia powietrza wynikającego ze zużycia energii poprzez promowanie budynków efektywnych energetycznie z czystymi systemami ogrzewania i klimatyzacji oraz instalacjami wykorzystującymi energię ze źródeł odnawialnych;
- regularne monitorowanie jakości powietrza w mieście oraz udostępnianie danych opinii publicznej w sposób terminowy i przystępny;
- wspólne działanie z odpowiednimi instytucjami w celu zapewnienia wysokiej jakości wykazów, modeli i analiz na temat emisji;
- współpraca z odpowiednimi instytucjami w celu zwiększenia skali badań na temat lokalnych skutków zdrowotnych zanieczyszczenia powietrza, lokalnych korzyści z poprawy jakości powietrza i lokalnych skutków gospodarczych;
- podnoszenie świadomości na temat zanieczyszczenia powietrza, aby pomóc obywatelom zmniejszyć narażenie na jego działanie.

Nasze zaangażowanie w poprawę jakości wód i racjonalne zużycie wody

W całej UE rzeki, jeziora i wody przybrzeżne są pod nieustanną presją, a w przypadku większości zbiorników wodnych uzyskanie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego nadal stanowi problem. Ważne będzie zachowanie jakości i dostępności wód gruntowych, które odpowiadają za ok. 50% naszej wody pitnej. Dostęp do czystej i przystępnej cenowo wody pitnej i do celów sanitarnych stanowi warunek zdrowia ludzi i ich dobrego samopoczucia.

Unia Europejska posiada bogaty zbiór przepisów dotyczących wody³, które pozwalają kontrolować główne źródła zanieczyszczeń i zapewnić zintegrowaną gospodarkę wodną, przy czym należy wzmocnić ich wdrażanie i egzekwowanie. Konieczne są dalsze działania na rzecz wzmocnienia wdrażania oraz ochrony i poprawy jakości zasobów wodnych w Europie.

Zabezpieczenie czystej i bezpiecznej wody dla rosnących populacji miast stanowi nieustanne wyzwanie. Chociaż dokonano znacznego postępu w zbiorce i oczyszczaniu ścieków, nowe wyzwania, takie jak zmiana klimatu, niedobór wody i modernizacja infrastruktury w odpowiedzi na nowe zanieczyszczenia, wymagają dalszych zrównoważonych rozwiązań.

Ambicja Europejskiego Zielonego Ładu, polegająca na osiągnięciu zerowych zanieczyszczeń, wyraża potrzebę podejmowania dalszych działań na rzecz zapobiegania miejskim zanieczyszczeniom wody (w tym miejskiego odpływu wody) oraz podkreśla znaczenie ograniczenia szkodliwych czynników zanieczyszczających, takich jak mikrocząsteczki plastiku i substancje chemiczne, w tym środki farmaceutyczne. Konieczność ponownego wykorzystywania ścieków podkreślono w unijnej polityce dotyczącej efektywnego gospodarowania zasobami, a ostatnio – w kontekście działania na rzecz osiągnięcia gospodarki o obiegu zamkniętym. Obszary miejskie mogą w istotnym stopniu przyczynić się do realizacji ambicji unijnej, jaką jest zerowy poziom zanieczyszczeń, a także do usprawnienia ponownego wykorzystywania, a także racjonalnego zużywania wody.

Zależy nam na przyszłości, w której nasi obywatele będą mogli cieszyć się czystą wodą, i niniejszym przedstawiamy nasze zobowiązania.

Podpisanie porozumienia Green City Accord oznacza, że zobowiązujemy się do doskonalenia ekologicznego i chemicznego stanu lokalnych zbiorników wodnych, aby przyczynić się do ochrony zasobów wodnych, z których pochodzi woda pitna, a także do wzmocnienia racjonalnego zużywania wody w naszych miastach przed upływem 2030 r.

Zobowiązujemy się

- podjąć działania, wdrażać politykę i egzekwować przepisy służące poprawie jakości wód i racjonalizacji zużycia wody w miastach;
- włączyć działania związane z wodą w inne odpowiednie strategie i plany.

³ Między innymi ramowa dyrektywa wodna (2000/60/WE), dyrektywa w sprawie wody pitnej (98/83/WE), dyrektywa dotycząca jakości wody w kąpieliskach (2006/7/WE), dyrektywa dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG) czy też dyrektywa powodziowa (2007/60/WE).

Rozważmy następujące działania i środki:

- uznanie wody za krytyczny czynnik decydujący o planowaniu przestrzennym zrównoważonym pod względem środowiskowym, np. poprzez wykorzystywanie infrastruktury ekologicznej do złagodzenia odpływu miejskiego;
- zachowywanie wody i zarządzanie oraz kontrolowanie nadmiaru wody z gwałtownych opadów, w tym poprzez wykorzystanie naturalnych rozwiązań retencyjnych;
- rozwiązywanie problemów nowo pojawiających się zanieczyszczeń (mikrozanieczyszczeń, środków farmaceutycznych i mikrocząstek plastiku) poprzez zastosowanie ukierunkowanych środków i innowacyjnych metod, w tym nowoczesnych technologii oczyszczania i – w miarę możliwości – rozwiązań opartych na środowisku naturalnym;
- wspieranie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez ograniczenie zanieczyszczeń u źródła dzięki technicznej demonstracji neutralnych energetycznie sieci i zakładów oczyszczania ścieków, poprzez ograniczenie wycieków w obrębie sieci oraz ponowne wykorzystywanie oczyszczonych ścieków;
- przywrócenie funkcjonowania ekosystemów wodnych w celu uzyskania dobrego stanu ekologicznego zbiorników wodnych;
- doskonalenie monitorowania w celu ustalenia lepszych powiązań między jakością zbiorników wodnych a procesem oczyszczania;
- udział w skutecznej koordynacji polityki gospodarki wodnej w regionie w zakresie istotnym dla dostaw wody w mieście oraz ograniczenia presji wodnej;
- zwiększanie świadomości oraz wykorzystywanie nauki obywatelskiej, w celu zapewnienia obywatelom zrozumienia znaczenia wody dla zdrowia ludzi i ich dobrego samopoczucia oraz jej roli w gospodarce o obiegu zamkniętym, a także uświadomić im koszty i wysiłki konieczne do zapewnienia jej bezpieczeństwa.

Nasze zaangażowanie w ochronę i poprawę różnorodności biologicznej w miastach

Pomimo postępu uzyskanych podczas ostatnich dziesięcioleci ochrona siedlisk i gatunków była nieodpowiednia, skala przywrócenia była niewielka, a wdrażanie przepisów nie było wystarczające. W rezultacie europejska różnorodność biologiczna i ekosystemy nadal ulegają zniszczeniu. Inwazyjne gatunki obce stanowią coraz poważniejsze zagrożenie dla rodzimej bioróżnorodności. Co więcej, w Unii Europejskiej obserwuje się coraz intensywniejsze niekontrolowane rozrastanie się miast, co ujemnie wpływa na zasadnicze funkcje środowiskowe realizowane przez gleby i krajobraz, a także ogranicza dostępność terenów zielonych.

W miarę wzrostu populacji miejskich przywracanie, ochrona i poprawa różnorodności biologicznej mają coraz większe znaczenie w kontekście naszego zdrowia i dobrego samopoczucia. Przyroda w miastach pozwala na zrównoważone rolnictwo miejskie, rekreację, ćwiczenia fizyczne oraz interakcje społeczne. Rozwiązania oparte na środowisku naturalnym są skutecznym sposobem reagowania na wyzwania miejskie, od temperowania hałasu i zanieczyszczenia powietrza, po uzdatnianie wody, ochronę i chłodzenie obiektów, wchłanianie dwutlenku węgla i ograniczanie ryzyka powodzi. W większym stopniu należy dostrzec potencjał przestrzeni miejskich lub podmiejskich w łagodzeniu skutków zmian klimatu, między innymi poprzez sadzenie drzew oraz przywracanie ekosystemów.

Unia Europejska dysponuje już bogatym wachlarzem strategii związanych ze środowiskiem naturalnym. Dyrektywa ptasia i dyrektywa siedliskowa to główne unijne instrumenty prawodawcze, które regulują ochronę różnorodności biologicznej i środowiska naturalnego oraz stanowią podstawę sieci Natura 2000 – największej na świecie sieci obszarów chronionych. W maju 2020 r. podjęto działania w celu przyjęcia nowej Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030. W strategii zaproponowano ambitne działania, które mają sprawić, by różnorodność biologiczna była krokiem ku odbudowie, a także wezwano miasta UE liczące powyżej 20 000 mieszkańców, by opracowywały plany zazieleniania obszarów miejskich przewidujące tworzenie różnorodności biologicznej i dostępnych miejskich obszarów zielonych oraz ograniczanie szkodliwych praktyk.

Zależy nam na przyszłości, w której nasi obywatele będą mogli cieszyć się miejskimi obszarami zielonymi, i niniejszym przedstawiamy nasze zobowiązania.

Podpisanie porozumienia Green City Accord oznacza, że zobowiązujemy się do osiągnięcia znacznego postępu w zachowaniu i wzmacnianiu różnorodności biologicznej w miastach, w tym poprzez zwiększenie zasięgu i jakości miejskich terenów zielonych oraz zatrzymanie utraty ekosystemów miejskich i ich odbudowę przed upływem 2030 r.

Zobowiązujemy się

- podejmować działania, realizować strategie i egzekwować przepisy w celu ochrony, przywrócenia i wzmocnienia środowiska naturalnego w naszych miastach;
- pracować z odpowiednimi zainteresowanymi stronami nad włączeniem różnorodności biologicznej i rozwiązań opartych na środowisku naturalnym w główny nurt w innych sektorach.

Rozważmy następujące działania i środki:

- zwiększenie zakresu i/lub jakości infrastruktury ekologicznej w naszych miastach w celu zapewnienia szeregu korzyści obywatelom oraz różnorodności biologicznej, a także ponownego połączenia miejskich i podmiejskich obszarów zielonych;
- rozszerzenie stosowania rozwiązań opartych na środowisku naturalnym w celu zwiększenia odporności przed zmianą klimatu oraz rozwiązywania problemów miejskich, takich jak fale upałów, powódzie, zanieczyszczenia powietrza i wód oraz hałas;
- zapewnienie dodatniego wkładu netto nowych miejskich projektów infrastrukturalnych w różnorodność biologiczną;
- zapobieganie – w miarę możliwości – dalszej nieprzepuszczalności gleby oraz ustalanie ścisłych zasad rekompensowania negatywnych skutków dla środowiska w przypadku gdy nieprzepuszczalność jest nieunikniona;
- identyfikowanie miejsc z zanieczyszczoną glebą i ich oczyszczanie;
- eliminowanie stosowania pestycydów oraz ograniczanie praktyk zarządczych szkodliwych dla różnorodności biologicznej w miejskich obszarach zielonych;
- zapobieganie wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych w obszarach miejskich;
- wspieranie bogatych w gatunki skupisk dzikich owadów zapylających w obszarach miejskich;
- podnoszenie świadomości na temat korzyści płynących z przyrody oraz zachęcanie obywateli do podejmowania działań na jej rzecz;
- identyfikowanie obszarów w miastach i wokół nich, w których istnieje możliwość przywrócenia ekosystemu lub sadzenia drzew w celu dążenia do realizacji ogólnounijnej polityki na rzecz łagodzenia skutków zmiany klimatu i celów związanych z przywracaniem różnorodności biologicznej;
- udział w skutecznej ochronie i zarządzaniu miejskich obszarów Natura 2000 i innych obszarów chronionych z korzyścią dla środowiska i mieszkańców.

Nasze zaangażowanie w rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, ograniczanie odpadów i wzmacnianie recyklingu

Gospodarka odpadami pozostaje istotnym wyzwaniem w całej Unii Europejskiej. Ekspansja przestrzeni miejskiej skutkuje wzrostem produkcji i konsumpcji oraz wzrostem ilości stałych odpadów komunalnych. W 2018 r. z 251 mln ton wytworzonych odpadów komunalnych recyklingowi lub kompostowaniu poddano jedynie 47%⁴. Olbrzymia część odpadów komunalnych nadal trafia na składowiska śmieci lub do spalarni. Brak powtórnego wykorzystania produktów i recyklingu materiałów prowadzi do nadmiernego eksploataowania i przetwarzania zasobów.

Unia Europejska dysponuje ramami prawnymi (i środkami finansowymi), aby wspierać państwa członkowskie i miasta w ich działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami. W ramach dalszego wzmacniania gospodarki odpadami w 2018 r. dokonano przeglądu przepisów unijnych w celu zwiększenia poziomu ambicji, w szczególności w zakresie zapobiegania odpadom i recyklingu. Jednocześnie z myślą o ograniczeniu śladu konsumpcyjnego UE i podwojeniu wskaźnika obiegowego wykorzystania materiałów w UE w ciągu nadchodzącej dekady, przy jednoczesnym wzmocnieniu wzrostu gospodarczego i stworzeniu nowych możliwości zatrudnienia, przyjęto kompleksową wizję gospodarki o obiegu zamkniętym – nowy Plan działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym. Co więcej, wizja ta obejmuje kluczowy cel, jakim jest zmniejszenie o połowę pozostałych odpadów komunalnych (niepodlegających recyklingowi) do 2030 r. poprzez realizację inicjatyw podejmowanych w obrębie całego cyklu eksploatacji produktów, od projektowania i produkcji po konsumpcję, naprawę, ponowne wykorzystanie, recykling i przywrócenie zasobów do gospodarki.

Miasta odgrywają ważną rolę we wdrażaniu przepisów dotyczących odpadów oraz w stosowaniu i promowaniu innowacyjnych rozwiązań, które urzeczywistniają ideę gospodarki o obiegu zamkniętym. Lokalne działania mają też duże znaczenie dla realizacji inicjatywy miast i regionów z obiegiem zamkniętym (CCRI), w ramach której promuje się rozwiązania zakładające obieg zamknięty na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Zależy nam na przyszłości, w której odpady będą ulegać ograniczeniu lub zamianie w nowe zasoby, i niniejszym przedstawiamy nasze zobowiązania.

Podpisanie porozumienia Green City Accord oznacza, że zobowiązujemy się do realizacji działań zmierzających w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym dzięki osiągnięciu do 2030 r. znacznej poprawy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych, znacznego ograniczenia wytwarzania odpadów i ich składowania oraz ponownego wykorzystania, naprawy i recyklingu.

Zobowiązujemy się

- wdrażać strategię i działania w obrębie cykli życia produktów w celu zapewnienia obiegu zamkniętego w miastach poprzez egzekwowanie niezbędnych przepisów

⁴ EUROSTAT (2020). [Dane statystyczne dotyczące odpadów komunalnych](#).

dotyczących odpadów, ograniczanie wytwarzania odpadów oraz promowanie zrównoważonej konsumpcji.

Rozważymy następujące działania i środki:

- poprawa i rozbudowa odrębnych systemów zbiórki odpadów, w szczególności papieru i tektury, szkła, metalu, tworzyw sztucznych, bioodpadów, odpadów niebezpiecznych i tekstyliów;
- korzystanie z instrumentów ekonomicznych w stosowaniu zasady „zanieczyszczający płaci”, w szczególności systemów uzależniających opłaty od ilości odpadów;
- ograniczanie spalania odpadów;
- wprowadzanie skutecznych środków służących ograniczeniu zużycia przedmiotów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych oraz wyeliminowaniu odpadów z tworzyw sztucznych;
- promowanie ponownego wykorzystywania, np. poprzez naprawę, szczególnie mebli, ubrań oraz urządzeń elektrycznych i elektronicznych lub poprzez wydarzenia publiczne promujące ideę niewytwarzania odpadów;
- zwiększenie wykorzystywania ekologicznych zamówień publicznych oraz rejestracji w ramach Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS);
- zwiększanie świadomości społecznej/ promowanie bardziej zrównoważonych modeli konsumpcji i wykorzystania etykiet, w tym oznakowania ekologicznego UE;
- prowadzenie projektów pilotażowych oraz demonstrowanie innowacyjnych rozwiązań właściwych dla gospodarki o obiegu zamkniętym na poziomie miasta;
- wspieranie realizacji rozwiązań obiegu zamkniętego w obrębie całego cyklu eksploatacji produktów w sektorach takich jak łańcuchy wartości oparte na bioproduktach, żywność, energia, budownictwo i planowanie przestrzenne;
- ograniczanie odpadów żywnościowych, w tym poprzez ustalenie docelowych poziomów ograniczenia ich ilości;
- promowanie i wspieranie inicjatyw i partnerstw wielostronnych.

Nasze zaangażowanie w ograniczanie zanieczyszczenia hałasem

Zanieczyszczenie hałasem jest ważną przyczyną środowiskową problemów zdrowotnych. Przewlekłe narażenie na wysoki poziom hałasu prowadzi do zaburzeń snu, choroby wieńcowej, stresu i pogorszenia zdolności kognitywnych. Chroniczne narażenie na hałas ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne oraz samopoczucie.

Większość rozpowszechnionych źródeł hałasu w środowisku ma związek z transportem. Ważnym problemem środowiskowym jest hałas związany z ruchem ulicznym. Co najmniej 20% ludności UE mieszka w obszarach, w których poziomy hałasu ruchu ulicznego są szkodliwe dla zdrowia. Rozwój miast oraz rozbudowa sieci transportu powodują, że problem zanieczyszczenia hałasem będzie jeszcze bardziej narastał.

Unijna dyrektywa w sprawie hałasu w środowisku stanowi główne ramy prawne służące ograniczeniu hałasu. W dyrektywie tej zaproponowano wspólną metodę unikania narażenia na hałas w środowisku i zapobiegania mu poprzez sprawozdawczość (mapy hałasu i plany działania), co ma prowadzić do ograniczenia jego szkodliwych skutków i utrzymania ciszy. Jednocześnie istnieje szereg środków prawnych, które regulują lub kontrolują hałas u źródła, nakładając ograniczenia poziomu hałasu w odniesieniu do określonych pojazdów lub urządzeń.

Pomimo odnotowanych postępów zanieczyszczenie hałasem narasta, uprzykrzając życie wielu mieszkańcom obszarów miejskich. W 2018 r. WHO opublikowała wytyczne dotyczące hałasu w środowisku skierowane do regionu europejskiego, w których określiła poziomy narażenia na hałas pozwalające ograniczyć do minimum niekorzystne skutki dla zdrowia.

W całej Unii Europejskiej konieczne są dalsze działania służące zapewnieniu lepszego wdrażania unijnej dyrektywy w sprawie hałasu w środowisku. Kluczową rolę w zarządzaniu hałasem odgrywają miasta.

Zależy nam na przyszłości, w której zdrowie naszych obywateli nie będzie zagrożone hałasem środowiskowym, i niniejszym przedstawiamy nasze zobowiązania.

Podpisanie porozumienia Green City Accord oznacza, że zobowiązujemy się do istotnego ograniczenia hałasu w naszych miastach przed upływem 2030 r., co zbliży nas do poziomów zalecanych przez WHO.

Zobowiązujemy się:

- podejmować działania, realizować strategie i egzekwować przepisy w celu wykonania ambitnego planu ograniczeń w celu złagodzenia zanieczyszczenia hałasem;
- uwzględniać wpływ ograniczenia hałasu i związane z tym korzyści przy opracowywaniu odpowiednich strategii i planów, w szczególności planów działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP) opracowywanych w ramach Porozumienia Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii, transportu (m.in. planów zrównoważonej mobilności miejskiej – SUMP) oraz procesów planowania przestrzennego.

Rozważmy następujące działania i środki:

- identyfikowanie i ochrona istniejących obszarów cichych przed wzrostem poziomu hałasu;
- wdrażanie planów cichych dostaw;
- tworzenie stref bez samochodów, wprowadzanie ograniczeń dla pojazdów lub zachęt finansowych (np. dotyczących wielkości opony i osiągow) oraz promowanie przemieszczania się pieszo, rowerem itp.;
- opracowywanie lub aktualizowanie map hałasu i planów działania, zgodnie z wymogami dyrektywy w sprawie hałasu w środowisku; jak również zapewnienie odpowiedniej realizacji tych planów;
- zarządzanie przepływem ruchu, ograniczanie dozwolonej prędkości oraz stosowanie nawierzchni redukujących hałas w celu ograniczenia hałasu wytwarzanego przez opony i ruch na drodze;
- wdrażanie środków planowania przestrzennego i zmian w infrastrukturze w celu ograniczenia hałasu u źródła;
- wprowadzanie ekranów akustycznych i – w razie konieczności – rozwiązań izolacyjnych w budynkach;
- angażowanie społeczeństwa i podnoszenie świadomości na temat zanieczyszczenia hałasem, aby pomóc obywatelom zmniejszyć ich narażenie.